

i andre Lande har været fremme i meget længere Tid. Jeg er ikke i Stand til at give nogen historisk Fremstilling af Retsudviklingen i den Henseende; men jeg tror nok, at Frankrig er et af de Lande, som har været først med. Der findes en fransk Lov af 28de Maj 1836, som er grundet paa et Edikt af Juni 1778. Jeg tror, at denne franske Lov kan betegnes som en Hovedlov med Hensyn til dette Lovemne. Den er meget udførlig, meget omstændelig; den indeholder ikke mindre end 82 Paragraffer. Jeg nævner dette, fordi der i det andet Ting, under Forhandlingen om dette Lovforslag, har været Tale, om man ikke burde gøre denne Lov meget udførligere, give detaillerede Regler for, hvorledes Konsulerne havde at forholde sig i disse, tit vanskelige Tilfælde. Jeg tror, man har gjort rigtig i ikke at udvide Loven i den Henseende. Jeg tror, det vil være lettere for Konsulerne at finde sig til Rette, naar man, som Justitsministeren har udtalt, sender dem de større danske Love, for hvilke de have Brug, oversætte paa Fransk, da de Folk, der have med dette at gøre, sjældent kunne Dansk, i alt Fald endnu; vi have jo baade Straffeloven, Soloven, Betselloven og flere andre Love oversætte paa Fransk. Men jeg henviser kun til den meget store franske Lov for det Tilfældes Skyld, at man maatte senere vilde gaa nærmere til Bunds i dette Spørgsmaal. Frankrig har en senere Lov af 8de Juni 1852, som handler om de franske Konsulers Forhold i Kina. Den første Lov af 1836 angaar nemlig kun Levanten og Berberiet. Den sidste er meget kort, indeholder kun 18 Paragraffer; men den henviser ogsaa stadig til den foregaaende, som uden Tvivl er et Hovedværk. — England har en Lov af 24de August 1843, som ordner Forholdet paa lignende Maade for dets Konsuler i Udlandet, og Nordamerika har paa Grundlag af en Traktat af 3dje Juli 1844 med Kina ordnet sine Konsulers Domsmyndighed. Jeg kender ikke selve Loven; men efter min Ritde er man der gaaet et Skridt videre og har ogsaa medtaget Forholdet til indfødte. Traktaten af 1844 mellem de forenede Stater og Kina bestemmer Voldgift i Sager mellem Nordamerikanere og indfødte. Jeg berører dette, fordi jeg tror, at det er nyttigt at se, hvorledes denne Lov vil betegne et Fremstridt i Retsudviklingen, et Fremstridt, som efterhaanden vil føre til mere og mere, og fordi jeg tror, det er nyttigt at se, paa hvilket Trin man kommer til at befinde sig, naar man gør det Skridt, hvorom her er Tale. Her er jo nemlig kun Tale om Domsmyndigheden over Danske eller dog Personer, der staa under

dansk Bestyttelse, men saa vidt jeg ved, har man i den sidstnævnte amerikanske Lov ogsaa medtaget Forholdet mellem Nordamerikanere og indfødte Kinesere. Denne Lovgivning har været Forbilledet for en hel Del andre Landes Lovgivning, for Ruslands, Tyslands, Italiens og saa vidt jeg ved, Spaniens, og den har ogsaa sat sit Spor i Traktater, som Danmark har sluttet med flere af disse fjerne Lande, hvorom her er Tale. Saaledes findes en dansk Traktat af 21de Maj 1858 med Siam, en af 13de Juli 1863 med Kina — det var den, som daværende Oberstløjtnant Raasløff afsluttede — og en af 12te Januar 1867 med Japan. Denne sidste Traktat har formuleret sine Bestemmelser saaledes, at den ligesom kan være et Mønster for, hvad der findes i disse forskellige Traktater. Der siges saaledes der, at alle Tvistigheder, som maatte opstaa mellem danske i Japan boende Underaatter om Ejendomsrettigheder eller personlige Rettigheder, skulle være de danske i Japan ansatte Myndigheders Jurisdiktion undergivne. Men saa gaar den videre og ordner ogsaa Forholdet mellem danske og Japanesere saaledes, at hvis der kommer Trætte imellem dem, sker der Henvendelse til det danske Konsulat, og kan Konsulen ikke forlige Sagen i Mindedighed, skal han henvende sig til de japanesiske Myndigheder for i Forening med disse at undersøge Sagen og afgøre den efter Billighed. Her se vi Bevægelsen henimod det næste Skridt. Denne danske Jurisdiktion staaer ikke som et for sig afsluttet Omraade, men den kommer til at berøre ogsaa Domstolene i det fremmede Land, og derved komme vi over til det næste Skridt i Udviklingen — det, som er berørt i de Bemærkninger, der ere knyttede til dette Lovforslag — nemlig de blandede Domstole, paa hvilke vi have det interessanteste Eksempel i Egypten. Man begyndte der med at oprette særlige nationale Retter, Konsularretter, saaledes, at hvert Land havde sin Konsularret. Det var jo en overordentlig stor Tilstrømning af Europæere, der var kommen til Egypten. I 1836 var der kun 3,000, men i 1872 var det steget til 200,000, og som Følge deraf var ogsaa Konsularretternes Antal steget i meget høj Grad. Der var ikke mindre end 17 forskellige Konsular-domstole i Egypten. De søgte at drage saa meget som muligt ind under sig, og det kunde hændes, at den samme Sag blev paadømt ved de forskellige Landes Domstole, og at den ene Domstol fældede Dom i een Retning, den anden i en anden. Det gav en saadan Forvirring, at det ikke kunde blive ved, og der oprettedes da de saakaldte blandede Domstole